

▼B**DIREKTIVA 2004/35/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA****od 21. travnja 2004.****o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu***Članak 1.***Predmet**

Svrha je ove Direktive utvrđivanje okvira za odgovornost za okoliš koji se temelji na načelu „onečišćivač plaća”, radi sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu.

*Članak 2.***Definicije**

Za potrebe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „šteta u okolišu” znači:

- (a) šteta nanosena zaštićenim vrstama i prirodnim staništima, a to je svaka šteta sa značajnim nepovoljnim utjecajima za postizanje ili održavanje povoljnog stanja očuvanosti tih staništa ili vrsta. Značaj tih utjecaja procjenjuje se u odnosu na početno stanje uzimajući u obzir kriterije iz Priloga I.

Šteta nanosena zaštićenim vrstama i prirodnim staništima ne uključuje prethodno utvrđene nepovoljne utjecaje proizašle iz radnje operatera koju su odgovarajuća tijela izrijeком dopustila u skladu s odredbama kojima se provodi članak 6. stavci 3. i 4. ili članak 16. Direktive 92/43/EEZ ili članak 9. Direktive 79/409/EEZ ili, u slučaju staništa i vrsta koje nisu obuhvaćene pravom Zajednice, u skladu s ekvivalentnim odredbama nacionalnog prava o očuvanju prirode;

▼M3

- (b) „šteta nanosena vodama”, tj. svaka šteta koja značajno nepovoljno utječe na:

- i. ekološko, kemijsko ili količinsko stanje ili ekološki potencijal dotičnih voda u skladu s definicijom iz Direktive 2000/60/EZ, s izuzetkom nepovoljnih posljedica na koje se primjenjuje članak 4. stavak 7. te Direktive; ili
- ii. stanje okoliša dotičnih morskih voda u skladu s definicijom iz Direktive 2008/56/EZ, ako određeni aspekti stanja okoliša morskog okoliša nisu već uređeni Direktivom 2000/60/EZ;

▼B

- (c) šteta nanese na zemljištu, a to je svako onečišćenje zemljišta koje uzrokuje značajan rizik od nepovoljnog djelovanja na zdravlje ljudi zbog izravnog ili neizravnog unošenja tvari, pripravaka, organizama ili mikroorganizama u, na ili pod zemljište;
2. „šteta” znači mjerljiva nepovoljna promjena prirodnog dobra ili mjerljivo slabljenje funkcije prirodnog dobra koji mogu nastati izravno ili neizravno;
3. „zaštićene vrste i prirodna staništa” znači:
- (a) vrste navedene u članku 4. stavku 2. Direktive 79/409/EEZ ili u njezinom Prilogu I. ili navedene u prilogima II. i IV. Direktivi 92/43/EEZ;
- (b) staništa vrsta navedenih u članku 4. stavku 2. ili u Prilogu I. Direktivi 79/409/EEZ ili navedenih u Prilogu II. Direktivi 92/43/EEZ i prirodna staništa navedena u Prilogu I. Direktivi 92/43/EEZ te područja razmnožavanja ili odmaranja vrsta navedenih u Prilogu IV. Direktivi 92/43/EEZ; i
- (c) ako država članica tako odluči, svako stanište ili vrsta, koji nisu navedeni u tim prilogima, koje država članica odredi u svrhe ekvivalentne onima iz tih dviju Direktiva;
4. „stanje očuvanosti” znači:
- (a) u pogledu prirodnog staništa, zbroj djelovanja na prirodno stanište i njegove tipične vrste koja mogu utjecati na njegovu dugoročnu prirodnu rasprostranjenost, strukturu i funkcije, kao i na dugoročni opstanak njegovih tipičnih vrsta na europskom području država članica na koje se primjenjuje Ugovor ili na području države članice ili na području prirodne rasprostranjenosti tog staništa;
- Stanje očuvanosti prirodnog staništa smatra se „povoljnim”:
- kada su njegovo područje prirodne rasprostranjenosti i površine koje pokriva stabilni ili se povećavaju,
 - kada postoji i u doglednoj budućnosti će i dalje vjerojatno postojati posebna struktura i funkcije nužne za njegovo dugoročno održanje, i
 - kada je stanje očuvanosti njegovih tipičnih vrsta povoljno u skladu s definicijom iz točke (b);
- (b) u pogledu vrste, zbroj djelovanja na tu vrstu koja mogu utjecati na dugoročnu rasprostranjenost i brojnost populacija na europskom području država članica na koje se Ugovor primjenjuje ili na području države članice ili na području prirodne rasprostranjenosti te vrste;

▼ B

Stanje očuvanosti vrste smatra se „povoljnim“:

- kada podaci o populacijskoj dinamici za tu vrstu pokažu da se ona dugoročno održava kao komponenta svojih prirodnih staništa sposobna za život,
 - kada se područje prirodne rasprostranjenosti vrste ne smanjuje niti je vjerojatno da će se smanjivati u doglednoj budućnosti, i
 - kada stanište jest, i vjerojatno je da će i dalje biti, dovoljno prostrano za održanje svojih populacija na dugoročnoj osnovi;
5. „vode” znači sve vode na koje se primjenjuje Direktiva 2000/60/EZ;
 6. „operater” znači svaka fizička ili pravna, privatna ili javna osoba koja obavlja ili nadzire profesionalnu djelatnost ili na koju je, ako je tako propisano nacionalnim zakonodavstvom, prenesena ovlast donošenja gospodarskih odluka o tehničkom obavljanju te djelatnosti, uključujući nositelja dozvole ili odobrenja za tu djelatnost ili osobu koja tu djelatnost upisuje u registar ili prijavljuje;
 7. „profesionalna djelatnost” znači svaka djelatnost koja se obavlja u okviru gospodarske djelatnosti ili poduzeća, neovisno o tome je li privatna ili javna, profitna ili neprofitna;
 8. „emisija” znači ispuštanje u okoliš tvari, pripravaka, organizama ili mikroorganizama koji su posljedica ljudskih djelatnosti;
 9. „prijeteća opasnost od štete” znači dostatna vjerojatnost da će u bliskoj budućnosti doći do štete u okolišu;
 10. „mjere sprečavanja” znači sve mjere poduzete kao odgovor na događaj, radnju ili nedjelovanje koji su izazvali prijetecu opasnost od štete u okolišu, radi sprečavanja ili svodenja te štete na najmanju mjeru;
 11. „mjere otklanjanja” znači svako djelovanje ili kombinaciju djelovanja, uključujući mjere za smirivanje stanja ili privremene mjere za ponovnu uspostavu stanja, sanaciju ili zamjenu oštećenih prirodnih dobara i/ili oštećenih funkcija, ili za osiguranje ekvivalentne alternative tim dobrima ili funkcijama, kako je predviđeno Prilogom II.;
 12. „prirodno dobro” znači zaštićene vrste i prirodna staništa, voda i zemlja;
 13. „funkcije” i „funkcije prirodnih dobara” znači djelovanja prirodnog dobra u korist drugog prirodnog dobra ili javnosti;

▼ B

14. „početno stanje” znači stanje prirodnih dobara i funkcija u vrijeme nastanka štete koji bi se održali da nije došlo do štete u okolišu, procijenjeno na temelju najboljih raspoloživih podataka;
15. „obnavljanje”, uključujući „prirodno obnavljanje”, znači u slučaju vode, zaštićenih vrsta i prirodnih staništa vraćanje oštećenih prirodnih dobara i/ili oštećenih funkcija u početno stanje, a u slučaju štete nanosene zemljištu, otklanjanje svakog značajnog rizika od nepovoljnog utjecaja na zdravlje ljudi;
16. „troškovi” znači troškovi opravdani potrebom osiguranja valjane i djelotvorne provedbe ove Direktive uključujući troškove procjene štete u okolišu, prijeteeće opasnosti od štete, alternativnih mjera, kao i administrativne i zakonske troškove, troškove izvršenja, troškove prikupljanja podataka i druge opće troškove te troškove praćenja i nadzora.

*Članak 3.***Područje primjene**

1. Ova se Direktiva primjenjuje:
 - (a) na štetu u okolišu prouzročenu bilo kojom od profesionalnih djelatnosti navedenih u Prilogu III. i na svaku prijeteeću opasnost od takve štete nastalu zbog bilo koje od tih djelatnosti;
 - (b) na štetu nanosenu zaštićenim vrstama i prirodnim staništima prouzročenu bilo kojom profesionalnom djelatnošću osim onih navedenih u Prilogu III., i na svaku prijeteeću opasnost od štete nastalu zbog bilo koje od tih djelatnosti, ako je operater postupio namjerno ili iz nepažnje.
2. Ova se Direktiva primjenjuje ne dovodeći u pitanje strože zakonodavstvo Zajednice kojim se uređuje obavljanje djelatnosti iz područja primjene ove Direktive kao ni zakonodavstvo Zajednice koje sadržava pravila o sukobu nadležnosti.
3. Ne dovodeći u pitanje odgovarajuće nacionalno zakonodavstvo, ova Direktiva ne daje privatnim osobama pravo na naknadu zbog štete u okolišu ili prijeteeće opasnosti od štete.

*Članak 4.***Iznimke**

1. Ova se Direktiva ne odnosi na štetu u okolišu ili prijeteeću opasnost od štete koju uzrokuje:
 - (a) oružani sukob, rat, građanski rat ili pobuna;
 - (b) izvanredna, neizbježna i neotklonjiva prirodna pojava.

▼ B

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na štetu u okolišu ni na prijeteću opasnost od štete proizašlu iz slučaja za koji odgovornost ili naknada štete pripadaju području primjene bilo koje od međunarodnih konvencija navedenih u Prilogu IV., uključujući svaku njihovu buduću izmjenu na snazi u dotičnoj državi članici.

3. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje pravo operatera da ograniči svoju odgovornost u skladu s nacionalnim zakonodavstvom za provedbu Konvencije o ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine (LLMC) iz 1976., uključujući svaku njezinu buduću izmjenu, ili Strazburške konvencije o ograničenju odgovornosti brodarka u unutarnjoj plovidbi (CLNI) iz 1988., uključujući svaku njezinu buduću izmjenu.

4. Ova se Direktiva ne primjenjuje na nuklearne opasnosti ili štetu u okolišu ili prijeteću opasnost od štete eventualno prouzročene djelatnostima obuhvaćenima Ugovorom o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju ili prouzročene slučajem ili djelatnošću za koje odgovornost ili naknada štete pripadaju području primjene bilo kojeg od međunarodnih akata navedenih u Prilogu V., uključujući svaku njihovu buduću izmjenu.

5. Ova se Direktiva primjenjuje na štetu u okolišu ili na prijeteću opasnost od štete uzrokovanu difuznim onečišćenjem samo ako je moguće utvrditi uzročnu vezu između štete i djelatnosti pojedinih operatera.

6. Ova se Direktiva ne primjenjuje na djelatnosti čija je glavna svrha državna obrana ili međunarodna sigurnost ni na djelatnost čija je jedina svrha zaštita od prirodnih katastrofa.

*Članak 5.***Mjere sprečavanja**

1. Ako do štete u okolišu još nije došlo, ali postoji prijeteća opasnost od takve štete, operater bez odgode poduzima potrebne mjere sprečavanja.

2. Države članice osiguravaju da operater, prema potrebi i kad god prijeteća opasnost od štete u okolišu nije uklonjena unatoč mjerama sprečavanja koje je poduzeo, ima obvezu što prije obavijestiti nadležno tijelo o svim bitnim aspektima stanja.

3. Nadležno tijelo može u svakom trenutku:

(a) zatražiti od operatera da dostavi podatke o svim prijetećim opasnostima od štete u okolišu ili o sumnji na takvu prijeteću opasnost;

(b) zatražiti od operatera da poduzme potrebne mjere sprečavanja;

▼ B

(c) izdati operateru upute o potrebnim mjerama sprečavanja koje treba poduzeti; ili

(d) samo poduzeti potrebne mjere sprečavanja.

4. Nadležno tijelo dužno je od operatera zatražiti da poduzme mjere sprečavanja. Ako operater ne ispuni obveze iz stavka 1. ili stavka 3. točke (b) ili (c), ako ga se ne može utvrditi ili nije dužan snositi troškove prema ovoj Direktivi, nadležno tijelo može samo poduzeti te mjere.

*Članak 6.***Mjere otklanjanja**

1. Ako je došlo do štete u okolišu, operater bez odgode obavješćuje nadležno tijelo o svim bitnim aspektima stanja i poduzima:

(a) sve primjenjive mjere za trenutačno stavljanje onečišćujućih tvari pod nadzor, njihovo zadržavanje, uklanjanje ili drukčije postupanje s njima i/ili drugim uzročnicima štete s ciljem ograničavanja ili sprečavanja daljnje štete u okolišu i nepovoljnih utjecaja na zdravlje ljudi ili daljnjeg oštećenja funkcija; i

(b) potrebne mjere otklanjanja, u skladu s člankom 7.

2. Nadležno tijelo može u bilo kojem trenutku:

(a) zatražiti od operatera da dostavi dodatne podatke o svakoj nastaloj šteti;

(b) poduzeti sve primjenjive mjere, zatražiti od operatera da ih poduzme ili mu za njih dati upute za trenutačno stavljanje pod nadzor, zadržavanje, uklanjanje ili drukčije postupanje s onečišćujućim tvarima i/ili drugim uzročnicima štete s ciljem ograničavanja ili sprečavanja daljnje štete u okolišu i nepovoljnih utjecaja na zdravlje ljudi ili daljnjeg oštećenja funkcija;

(c) zatražiti od operatera da poduzme potrebne mjere otklanjanja;

(d) izdati operateru upute o potrebnim mjerama otklanjanja koje treba poduzeti; ili

(e) samo poduzeti potrebne mjere otklanjanja.

3. Nadležno tijelo dužno je od operatera zatražiti da poduzme mjere otklanjanja. Ako operater ne ispuni obveze iz stavka 1. ili stavka 2. točaka (b), (c) ili (d), ako ga se ne može utvrditi ili nije dužan snositi troškove prema ovoj Direktivi, nadležno tijelo može u krajnjem slučaju samo poduzeti te mjere.

▼B*Članak 7.***Određivanje mjera otklanjanja**

1. Operateri u skladu s Prilogom II. utvrđuju moguće mjere za otklanjanje štete i podnose ih nadležnom tijelu na odobrenje osim ako je nadležno tijelo poduzelo mjere prema članku 6. stavku 2. točki (e) i stavku 3.

2. Nadležno tijelo odlučuje koje se mjere otklanjanja primjenjuju u skladu s Prilogom II, i prema potrebi u suradnji s operaterom.

3. Ako se dogodi više šteta u okolišu tako da nadležno tijelo ne može osigurati istodobno poduzimanje potrebnih mjera otklanjanja, nadležno tijelo ima pravo odlučiti koji se slučaj štete u okolišu mora prvi otkloniti.

Pri donošenju te odluke nadležno tijelo uzima u obzir, *inter alia*, narav, opseg i težinu slučajeva štete u okolišu, kao i mogućnost prirodnog obnavljanja. U obzir se uzimaju i rizici za zdravlje ljudi.

4. Nadležno tijelo poziva osobe iz članka 12. stavka 1., a u svakom slučaju osobe na čijem će se zemljištu provoditi mjere otklanjanja, da daju primjedbe i uzima te primjedbe u obzir.

*Članak 8.***Troškovi sprečavanja i otklanjanja štete**

1. Operater snosi troškove mjera sprečavanja i otklanjanja poduzetih prema ovoj Direktivi.

2. Podložno stavcima 3. i 4., nadležno tijelo dužno je od operatera koji je uzrokovao štetu ili prijeteću opasnost od štete, zahtijevati, putem, između ostalog, pokrića u imovini ili drugim primjerenim jamstvom, nadoknadu troškova koje je imalo u vezi s poduzimanjem mjera sprečavanja ili otklanjanja prema ovoj Direktivi.

Međutim, nadležno tijelo može odustati od zahtjeva za nadoknadu troškova u cijelosti ako bi za to potrebni izdaci bili veći od svote koja se može naplatiti ili ako se ne može utvrditi operatera.

3. Operatera nije dužan snositi trošak mjera sprečavanja ili otklanjanja poduzetih prema ovoj Direktivi ako može dokazati da je štetu u okolišu ili prijeteću opasnost od štete:

- (a) prouzročila treća osoba i da je nastala iako su poduzete primjerene mjere sigurnosti; ili
- (b) da je šteta nastala iz pridržavanja naredbe ili upute koju je izdalo nadležno tijelo, izuzev naredbe ili upute izdane nakon emisije ili iznenadnog događaja prouzročnog vlastitom djelatnošću operatera.

▼B

U tim slučajevima države članice poduzimaju odgovarajuće mjere koje omogućavaju operateru da zahtijeva nadoknadu nastalih troškova koje je imao.

4. Države članice mogu dopustiti operateru da ne snosi trošak mjera otklanjanja poduzetih prema ovoj Direktivi ako dokaže da nije postupio namjerno ili iz nepažnje i da je štetu u okolišu prouzročila:

- (a) emisija ili događaj koji je izrijekom dopušten i u potpunosti u skladu s uvjetima, iz odobrenja danog ili izdanog na temelju nacionalnih zakona i drugih propisa kojima se prenose zakonske mjere koje je usvojila Zajednica i navedenih u Prilogu III., kako se primjenjuju na dan emisije ili događaja;
- (b) emisija ili djelatnost ili način uporabe proizvoda tijekom obavljanja djelatnosti, za koje operater dokaže da se nije smatralo vjerojatnim da će prouzročiti štetu u okolišu u skladu sa stupnjem znanstvenih i tehničkih spoznaja u vrijeme emisije ili obavljanja djelatnosti.

5. Mjere koje nadležno tijelo poduzima prema članku 5. stavcima 3. i 4. i članku 6. stavcima 2. i 3. ne dovode u pitanje odgovornost operatera na temelju ove Direktive niti dovode u pitanje primjenu članaka 87. i 88. Ugovora.

*Članak 9.***Podjela troškova u slučaju više odgovornih osoba za štetu**

Ova Direktiva ne dovodi u pitanje odredbe nacionalnih propisa o podjeli troškova u slučaju više odgovornih osoba za štetu posebno s obzirom na podjelu odgovornosti između proizvođača i korisnika proizvoda.

*Članak 10.***Rok za nadoknadu troškova**

Nadležno tijelo ima pravo pokrenuti postupak za nadoknadu troškova protiv operatera ili, ako je primjereno, treće osobe koja je prouzročila štetu ili prijeteću opasnost od štete u vezi s bilo kojim mjerama poduzetima na temelju ove Direktive u roku pet godina od dana kada su te mjere provedene ili je utvrđen odgovorni operater ili treća osoba, već prema tomu što je to toga kasnije.

*Članak 11.***Nadležno tijelo**

1. Države članice određuju jedno ili više nadležnih tijela za ispunjavanje obveza predviđenih ovom Direktivom.

▼B

2. Obveza je nadležnog tijela utvrditi operatera koji je prouzročio štetu ili prijeteću opasnost od štete, procijeniti značaj štete i odrediti koje bi mjere otklanjanja trebalo poduzeti prema Prilogu II. U tu svrhu nadležno tijelo ima pravo zatražiti od operatera da provede vlastitu procjenu i dostavi sve potrebne podatke i informacije.

3. Države članice osiguravaju da nadležno tijelo može ovlastiti treće osobe ili od njih zahtijevati da provedu potrebne mjere sprečavanja ili otklanjanja.

4. U svakoj se odluci donesenoj prema ovoj Direktivi, kojom se određuju mjere sprečavanja ili otklanjanja, moraju obrazložiti razlozi na kojima se temelji. O takvoj se odluci odmah obavješćuje operater, te istodobno i o pravnim lijekovima koji su mu dostupni na temelju propisa na snazi u dotičnoj državi članici i rokovima koji važe za te pravne lijekove.

*Članak 12.***Zahtjev za djelovanje**

1. Fizičke ili pravne osobe:

- (a) koje su pogođene ili će vjerojatno biti pogođene štetom u okolišu; ili
- (b) koje imaju dovoljan interes u pogledu donošenja odluka o okolišu koje se odnose na štetu ili, alternativno;
- (c) koje se pozivaju na povredu prava ako je to preduvjet u upravnom postupovnom pravu države članice,

imaju pravo iznijeti nadležnom tijelu sve primjedbe koje se odnose na slučajevne štete u okolišu ili prijeteće opasnosti od štete koje su im poznate, kao i zahtijevati da nadležno tijelo djeluje na temelju ove Direktive.

Države članice utvrđuju „dovoljan interes” i „narušavanje prava”.

U tu se svrhu dovoljnim u smislu točke (b) smatra interes bilo koje nevladine organizacije koja promiče zaštitu okoliša i udovoljava drugim uvjetima prema nacionalnom pravu. Također se smatra da takve organizacije imaju prava koja mogu biti povrijeđena u smislu točke (c).

2. Zahtjevu za djelovanje prilažu se odgovarajuće informacije i podaci koji potkrepljuju primjedbe dane u vezi sa štetom u okolišu.

3. Ako zahtjev za djelovanje i popratne primjedbe uvjerljivo ukažu na postojanje štete u okolišu, nadležno tijelo razmatra sve te primjedbe i zahtjeve za djelovanje. U tom slučaju nadležno tijelo daje dotičnom operateru priliku da se očituje o zahtjevu za djelovanje i popratnim primjedbama.

▼B

4. Nadležno tijelo što prije i, svakako, u skladu s relevantnim odredbama nacionalnog prava obavješćuje osobe iz stavka 1. koje su tom tijelu dostavile primjedbe, o svojoj odluci o prihvatanju ili odbijanju zahtjeva za djelovanje uz obrazloženje.

5. Države članice mogu odlučiti da stavke 1. i 4. ne primjenjuju na slučajeve prijeteće opasnosti od štete.

*Članak 13.***Postupci preispitivanja**

1. Osobe iz članka 12. stavka 1. mogu se obratiti sudu ili drugom neovisnom i nepristranom javnom tijelu nadležnom za preispitivanje formalne i materijalne zakonitosti odluka, radnji ili nedjelovanja nadležnog tijela prema ovoj Direktivi.

2. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje odredbe nacionalnog prava kojima se uređuje pristup pravosuđu ni one kojima se propisuje da se prije pokretanja sudskog postupka moraju iscrpiti upravni postupci.

*Članak 14.***Financijsko jamstvo**

1. Države članice poduzimaju mjere za poticanje odgovarajućih ekonomskih i financijskih subjekata na razvoj instrumenata i tržišta financijskog jamstva, uključujući financijske mehanizme u slučaju insolventnosti, kako bi se operaterima omogućila uporaba financijskih jamstava za pokriće svojih obveza na temelju ove Direktive.

▼M4**▼B***Članak 15.***Suradnja država članica**

1. Ako je štetom u okolišu pogođeno ili bi moglo biti pogođeno više država članica, one surađuju, uključujući i primjerenim razmjenjivanjem informacija, kako bi osigurale poduzimanje mjera za sprečavanje i, gdje je potrebno, otklanjanje takve štete u okolišu.

2. Ako je došlo do štete u okolišu, država članica s čijeg područja šteta potječe dostavlja dostatne informacije potencijalno pogođenim državama članicama.

3. Ako država članica utvrdi štetu unutar svojih granica koja nije prouzročena unutar njih, ona može o toj stvari izvijestiti Komisiju i svaku drugu zainteresiranu državu članicu; ona može dati preporuke za usvajanje mjera sprečavanja ili otklanjanja i može u skladu s ovom Direktivom tražiti nadoknadu troškova koje je imala u vezi s usvajanjem mjera sprečavanja ili otklanjanja.

▼B*Članak 16.***Odnos s nacionalnim pravom**

1. Ova Direktiva ne sprečava države članice da zadrže ili donesu strože odredbe za sprečavanje i otklanjanje štete u okolišu, uključujući utvrđivanje dodatnih djelatnosti koje trebaju podlijegati zahtjevima iz ove Direktive u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete, kao i utvrđivanje dodatnih odgovornih osoba.

2. Ova Direktiva ne sprečava države članice da usvoje primjerene mjere, kao što je zabrana dvostrukog zahtijevanja nadoknade troškova, u vezi sa situacijama u kojima bi moglo doći do dvostrukog zahtjeva za nadoknadu zbog istodobnog djelovanja prema ovoj Direktivi i nadležnog tijela i osobe čije je vlasništvo pogodeno štetom u okolišu.

*Članak 17.***Vremensko određenje primjene**

Ova se Direktiva ne primjenjuje:

- na štetu koju su prouzročili emisija, događaj ili iznenadni događaj prije datuma iz članka 19. stavka 1.,
- na štetu koju su prouzročili emisija, događaj ili iznenadni događaj nakon datuma iz članka 19. stavka 1. ako proizlaze iz posebne djelatnosti koja se obavljala i završila prije navedenog datuma,
- na štetu, ako je od emisije, događaja ili iznenadnog događaja koji je prouzročio štetu prošlo više od 30 godina.

▼M4*Članak 18.***Informacije o provedbi i baza dokaza**

1. Komisija od država članica prikuplja informacije, koje su bile predmetom širenja u skladu s Direktivom 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, te u mjeri u kojoj je to moguće, o iskustvu stečenome u primjeni ove Direktive. Te informacije obuhvaćaju podatke utvrđene u Prilogu VI. ovoj Direktivi i prikupljaju se do 30. travnja 2022. te svakih pet godina nakon toga.

2. Na temelju tih informacija iz stavka 1. Komisija provodi evaluaciju ove Direktive i objavljuje je do 30. travnja 2023. te svakih pet godina nakon toga.

⁽¹⁾ Direktiva 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/313/EEZ (SL L 41, 14.2.2003., str. 26.).

▼M4

3. Do 31. prosinca 2020. Komisija izrađuje smjernice kojima se osigurava zajedničko razumijevanje pojma „štete u okolišu” kako je definiran u članku 2.

▼B*Članak 19.***Provedba**

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s odredbama ove Direktive do 30. travnja 2007. O tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva, zajedno s tablicom koja prikazuje podudaranje odredaba ove Direktive s donesenim nacionalnim odredbama.

*Članak 20.***Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

*Članak 21.***Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

*PRILOG I.***KRITERIJI IZ ČLANKA 2. STAVKA 1. TOČKE (A)**

Značaj svake štete koja ima nepovoljne utjecaje na postizanje ili održavanje povoljnog stanja očuvanosti staništa ili vrsta mora se procjenjivati u odnosu na stanje očuvanosti u vrijeme nastanka štete, na funkcije koje staništa ili vrste imaju zbog svoje privlačne vrijednosti, kao i na njihovu sposobnost prirodne obnove. Značajne nepovoljne promjene početnog stanja trebalo bi utvrditi s obzirom na mjerljive vrijednosti kao što su:

- broj jedinki, njihova gustoća ili područje koje obuhvaćaju,
- uloga određenih primjeraka ili oštećenog područja u odnosu na očuvanje vrste ili staništa, rijetkost vrste ili staništa (procijenjena na lokalnoj, regionalnoj i višoj razini uključujući razinu Zajednice),
- sposobnost razmnožavanja vrste (prema specifičnoj dinamici za tu vrstu ili populaciju), njezina sposobnost preživljavanja ili sposobnost staništa za prirodnu obnovu (prema specifičnoj dinamici za njegove karakteristične vrste ili njihove populacije),
- sposobnost vrste ili staništa da se, nakon nastale štete, obnovi za kratko vrijeme, bez ikakvog djelovanja izvana osim pojačanih zaštitnih mjera, do stanja koje na temelju dinamike vrste ili staništa samo dovodi do stanja koje se smatra ekvivalentnim ili boljim u odnosu na početno stanje.

Šteta s dokazanim posljedicama za zdravlje ljudi mora se svrstati u kategoriju značajne štete.

Sljedeće se ne mora svrstati u kategoriju značajne štete:

- negativne promjene manje od prirodnih fluktuacija koje se smatraju uobičajenima za vrstu ili stanište,
- negativne promjene čiji su uzroci prirodni ili koje proizlaze iz djelovanja izvana povezanih s uobičajenim gospodarenjem tim područjem, kako je utvrđeno u evidenciji o staništu ili dokumentima o ciljevima ili u skladu s načinom kako su to ranije obavljali vlasnici ili operateri,
- šteta nanosena vrstama ili staništima za koje je utvrđeno da će se obnoviti za kratko vrijeme, bez ikakvog djelovanja izvana, do početnog stanja ili do stanja, koje samo na temelju dinamike vrste ili staništa, dovodi do stanja koje se smatra ekvivalentnim ili boljim u odnosu na početno stanje.

PRILOG II.

OTKLANJANJE ŠTETE U OKOLIŠU

Ovim Prilogom utvrđuje se zajednički okvir koji treba primijeniti za izbor najpri-mjerenijih mjera za osiguranje otklanjanja štete u okolišu.

1. Otklanjanje štete na vodi ili zaštićenim vrstama ili prirodnim staniš-tima

Otklanjanje štete u okolišu u odnosu na vode ili zaštićene vrste ili prirodna staništa postiže se ponovnom uspostavom početnog stanja okoliša putem primarnog, dopunskog i kompenzacijskog otklanjanja, pri čemu:

- (a) „primarno” otklanjanje je svaka mjera otklanjanja štete kojom se oštećena prirodna dobra i/ili oštećene funkcije u potpunosti ili približno vraćaju u početno stanje;
- (b) „dopunsko” otklanjanje je svaka mjera otklanjanja poduzeta u odnosu na prirodna dobra i/ili funkcije radi nadomještanja, zato što primarno otklanjanje nije dovelo do potpune ponovne uspostave oštećenih prirodnih dobara i/ili funkcija;
- (c) „kompenzacijsko” otklanjanje štete je svaka mjera poduzeta radi nadomještanja privremenih gubitaka prirodnih dobara i/ili funkcija koji se dogode od dana nastanka štete sve dok primarno otklanjanje štete ne postigne puni učinak;
- (d) „privremeni gubici” su gubici nastali zbog činjenice da oštećena prirodna dobra i/ili funkcije ne mogu obavljati svoju ekološku ulogu ili ispunjavati funkcije za druga prirodna dobra ili javnost sve dok primarne ili dopunske mjere ne postignu učinak. Ovo ne podrazumi-jeva financijsku naknadu namijenjenu pripadnicima javnosti.

Ako primarno otklanjanje ne dovede do ponovne uspostave početnog stanja okoliša, tada će se poduzeti dopunsko otklanjanje. Osim toga kompenzacijsko otklanjanje poduzet će se i radi nadomještanja privremenih gubitaka.

Otklanjanje štete u okolišu u smislu štete na vodi, zaštićenim vrstama ili prirodnim staništima podrazumijeva i uklanjanje svakog značajnog rizika od nepovoljnog djelovanja na zdravlje ljudi.

1.1. Ciljevi otklanjanja

Svrha primarnog otklanjanja

- 1.1.1. Svrha primarnog otklanjanja je ponovno uspostavljenje potpunog ili približnog početnog stanja oštećenih prirodnih dobara i/ili funkcija.

Svrha dopunskog otklanjanja

- 1.1.2. Ako se oštećena prirodna dobra i/ili funkcije ne vrate u svoje početno stanje, tada će se poduzeti dopunsko otklanjanje štete. Svrha dopunskog otklanjanja je uspostaviti, prema potrebi na alternativnom području, sličnu razinu prirodnih dobara i/ili funkcija koja bi bila osigurana da je oštećeno područje vraćeno u početno stanje. Ako je moguće i primjereno, alternativno bi područje trebalo biti zemljopisno povezano s oštećenim područjem uzimajući u obzir interese pogođenog stanovništva.

Svrha kompenzacijskog otklanjanja

▼ B

1.1.3. Kompenzacijsko otklanjanje poduzima se radi nadomještanja privremenih gubitaka prirodnih dobara i funkcija do njihova obnavljanja. To se nadomještanje sastoji od dodatnog poboljšanja zaštićenih prirodnih staništa i vrsta ili vode bilo na oštećenom području ili na alternativnom području. Ono ne podrazumijeva financijsku naknadu namijenjenu pripadnicima javnosti.

1.2. *Utvrđivanje mjera otklanjanja*

Utvrđivanje primarnih mjera otklanjanja

1.2.1. Razmatraju se mogućnosti koje uključuju mjere za ubrzano izravno ponovno uspostavljanje početnog stanja prirodnih dobara i funkcija ili koje uključuju prirodno obnavljanje.

Utvrđivanje dopunskih i kompenzacijskih mjera otklanjanja

1.2.2. Pri utvrđivanju opsega dopunskih i kompenzacijskih mjera otklanjanja najprije se razmatra pristup ekvivalentnosti dobara ili funkcija. Prema tom pristupu najprije se razmatraju mjere koje osiguravaju prirodna dobra i/ili funkcije iste vrste, kvalitete i količine kao onih oštećenih. Ako to nije moguće, osiguravaju se alternativna prirodna dobra i/ili funkcije. Primjerice, smanjenje kvalitete može se nadoknaditi povećanjem količine mjera otklanjanja.

1.2.3. Ako nije moguće primijeniti pristup ekvivalentnosti dobara ili funkcija, primjenjuju se alternativne tehnike vrednovanja. Nadležno tijelo može propisati metodu, primjerice, novčanog vrednovanja, za određivanje opsega potrebnih dopunskih i kompenzacijskih mjera otklanjanja. Ako je vrednovanje izgubljenih dobara i/ili funkcija moguće, ali se vrednovanje zamjenskih prirodnih dobara i/ili funkcija ne može obaviti u primjerenom roku ili uz prihvatljiv trošak, nadležno tijelo može odabrati mjere otklanjanja čiji je trošak ekvivalentan procijenjenoj novčanoj vrijednosti izgubljenih prirodnih dobara i/ili funkcija.

Dopunske i kompenzacijske mjere otklanjanja trebale bi biti oblikovane tako da osiguraju dodatna prirodna dobra i/ili funkcije koje odgovaraju vremenskim prednostima i tijeku mjera otklanjanja. Primjerice, što je vremensko razdoblje do postizanja početnog stanja duže, to se više kompenzacijskih mjera otklanjanja poduzima (s time da su ostale okolnosti jednake).

1.3. *Izbor mogućnosti otklanjanja*

1.3.1. Primjerene mogućnosti otklanjanja štete trebalo bi procijeniti, primjenjujući najbolje raspoložive tehnologije, na temelju sljedećih kriterija:

- utjecaj svake mogućnosti za javno zdravlje i sigurnost,
- trošak provedbe mogućnosti,
- vjerojatnost uspjeha svake mogućnosti,
- u kojoj mjeri svaka mogućnost sprečava buduću štetu i izbjegava usputnu štetu kao posljedicu provedbe te mogućnosti,
- u kojoj mjeri svaka mogućnost donosi korist svakoj komponenti prirodnog dobra i/ili funkcije,
- u kojoj mjeri svaka mogućnost vodi računa o odgovarajućim društvenim, gospodarskim i kulturnim aspektima i drugim bitnim čimbenicima specifičnima za to područje,

▼ B

- vrijeme potrebno za učinkovito ispravljanje štete u okolišu,
- u kojoj mjeri svaka mogućnost postiže ponovnu uspostavu područja štete u okolišu,
- zemljopisna povezanost s oštećenim područjem.

1.3.2. Pri vrednovanju raznih utvrđenih mogućnosti otklanjanja mogu se odabrati primarne mjere otklanjanja koje ne dovode do potpune ponovne uspostave početnog stanja oštećene vode ili zaštićene vrste ili prirodnog staništa ili ga ponovno uspostavljaju sporije. Ta se odluka može donijeti samo ako se prirodna dobra i/ili funkcije, izgubljene na prvotnom području zbog takve odluke, nadomještaju pojačanim dopunskim ili kompenzacijskih mjerama radi osiguranja slične razine prirodnih dobara i/ili funkcija kao kod onih prvotnih. To je, primjerice, slučaj kada se ekvivalentna prirodna dobra i/ili funkcije drugdje mogu osigurati uz manji trošak. Te se dodatne mjere za otklanjanje štete određuju u skladu s pravilima iz odjeljka 1.2.2.

1.3.3. Neovisno o pravilima iz odjeljka 1.3.2. i u skladu s člankom 7. stavkom 3. nadležno tijelo ima pravo odlučiti da ne bi trebalo poduzimati daljnje mjere otklanjanja ako:

- (a) poduzete mjere otklanjanja osiguravaju da više nema značajnog rizika od nepovoljnog utjecaja na zdravlje ljudi, vodu ili zaštićene vrste i prirodna staništa; i
- (b) trošak mjera otklanjanja koje bi trebalo poduzeti za postizanje početnog stanja ili slične razine nerazmjern je koristima za okoliš koje bi se trebale postići.

2. Otklanjanje štete na zemljištu

Poduzimaju se potrebne mjere kojima se minimalno osigurava da su onečišćujuće tvari uklonjene, stavljene pod nadzor, zadržane ili njihova količina smanjena tako da onečišćeno zemljište, uzimajući u obzir njegovu sadašnju uporabu ili buduću uporabu odobrenu u vrijeme nastanka štete, više ne predstavlja značajni rizik od nepovoljnog utjecaja na zdravlje ljudi. Postojanje tih rizika procjenjuje se postupkom procjene rizika, uzimajući u obzir svojstva i funkciju tla, vrstu i koncentraciju štetnih tvari, pripravaka, organizama ili mikroorganizama, s njima povezanu opasnost i mogućnost njihova širenja. Uporaba se utvrđuje na temelju propisa o uporabi zemljišta ili drugih odgovarajućih propisa na snazi u vrijeme nastanka štete, ako postoje.

Ako se uporaba zemljišta promijeni, poduzimaju se sve potrebne mjere za sprečavanje nepovoljnih utjecaja na zdravlje ljudi.

Ako nema propisa o uporabi zemljišta ili drugih odgovarajućih propisa, za područje na kojem je došlo do štete uporaba se određuje prema naravi tog područja, uzimajući u obzir njegov očekivani razvoj.

Razmatra se mogućnost prirodnog obnavljanja, tj. mogućnost u kojoj ne bi bilo izravnog čovjekova zahvata u proces obnavljanja.

PRILOG III.

DJELATNOSTI IZ ČLANKA 3. STAVKA 1.

1. Rad postrojenja koja podliježu dozvoli prema Direktivi Vijeća 96/61/EZ od 24. rujna 1996. o integriranom sprečavanju i kontroli onečišćenja⁽¹⁾. To znači sve djelatnosti navedene u Prilogu I. Direktivi 96/61/EZ osim postrojenja ili dijelova postrojenja koji se koriste za istraživanje, razvoj i ispitivanje novih proizvoda i procesa.
2. Postupci gospodarenja otpadom, uključujući prikupljanje, prijevoz, oporabu i zbrinjavanje otpada i opasnog otpada, uključujući nadzor nad tim postupcima te nadzor i mjere koje se provode na lokacijama nakon zbrinjavanja otpada, koji podliježu dozvoli ili registraciji prema Direktivi Vijeća 75/442/EEZ od 15. srpnja 1975. o otpadu⁽²⁾ i Direktivi Vijeća 91/689/EEZ od 12. prosinca 1991. o opasnom otpadu⁽³⁾.

Ti postupci obuhvaćaju, između ostalog, rad odlagališta prema Direktivi Vijeća 1999/31/EZ od 26. travnja 1999. o odlagalištima otpada⁽⁴⁾, kao i rad spalionica prema Direktivi 2000/76/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. prosinca 2000. o spaljivanju otpada⁽⁵⁾.

Za potrebe ove Direktive države članice mogu odlučiti da ti postupci ne obuhvaćaju širenje u poljoprivredne svrhe mulja iz otpadnih voda iz uređaja za obradu komunalnih otpadnih voda, obrađenog u skladu s prihvaćenim normama.

3. Sva ispuštanja u kopnene površinske vode za koja je potrebno prethodno odobrenje prema Direktivi Vijeća 76/464/EEZ od 4. svibnja 1976. o onečišćenju uzrokovanom ispuštanjem određenih opasnih tvari u vodni okoliš Zajednice⁽⁶⁾.
4. Sva ispuštanja tvari u podzemne vode za koja je potrebno prethodno odobrenje prema Direktivi Vijeća 80/68/EEZ od 17. prosinca 1979. o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja izazvanog određenim opasnim tvarima⁽⁷⁾.
5. Ispuštanje ili unošenje onečišćujućih tvari u površinske ili podzemne vode za koje je potrebna dozvola, odobrenje ili registracija prema Direktivi 2000/60/EZ.
6. Neovlašteno uzimanje i ograđivanje vode za koje je potrebno prethodno odobrenje prema Direktivi 2000/60/EZ.

⁽¹⁾ SL L 257, 10.10.1996., str. 26. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003.

⁽²⁾ SL L 194, 25.7.1975., str. 39. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003.

⁽³⁾ SL L 377, 31.12.1991., str. 20. Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 94/31/EZ (SL L 168, 2.7.1994., str. 28.).

⁽⁴⁾ SL L 182, 16.7.1999., str. 1. Direktiva kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003.

⁽⁵⁾ SL L 332, 28.12.2000., str. 91.

⁽⁶⁾ SL L 129, 18.5.1976., str. 23. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2000/60/EZ.

⁽⁷⁾ SL L 20, 26.1.1980., str. 43. Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 91/692/EEZ (SL L 377, 31.12.1991., str. 48.).

▼ **B**

7. Proizvodnja, uporaba, skladištenje, obrada, punjenje, ispuštanje u okoliš i prijevoz unutar pogona:
- (a) opasnih tvari u skladu s definicijom iz članka 2. stavka 2. Direktive Vijeća 67/548/EEZ od 27. lipnja 1967. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica u odnosu na razvrstavanje, pakiranje i označivanje opasnih tvari ⁽¹⁾;
 - (b) opasnih pripravaka u skladu s definicijom iz članka 2. stavka 2. Direktive 1999/45/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 1999. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica u odnosu na razvrstavanje, pakiranje i označivanje opasnih pripravaka ⁽²⁾;
 - (c) sredstava za zaštitu bilja u skladu s definicijom iz članka 2. stavka 1. Direktive Vijeća 91/414/EEZ od 15. srpnja 1991. o stavljanju sredstava za zaštitu bilja na tržište ⁽³⁾;
 - (d) biocidnih pripravaka u skladu s definicijom iz članka 2. stavka 1. točke (a) Direktive 98/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o stavljanju biocidnih pripravaka na tržište ⁽⁴⁾.
8. Prijevoz cestom, željeznicom, unutarnjim plovnim putovima, morem ili zračnim putem opasnoga tereta ili robe koja uzrokuje onečišćenje u skladu s definicijom bilo iz Priloga A Direktivi Vijeća 94/55/EZ od 21. studenoga 1994. o usklađivanju zakona država članica o cestovnom prijevozu opasnog tereta ⁽⁵⁾ ili iz Priloga Direktivi Vijeća 96/49/EZ od 23. srpnja 1996. o usklađivanju zakona država članica o prijevozu opasnog tereta željeznicom ⁽⁶⁾ ili u skladu s definicijom iz Direktive Vijeća 93/75/EEZ od 13. rujna 1993. o najmanjim zahtjevima za plovila koja plove prema lukama u Zajednici ili isplovljuju iz njih i prevoze opasni teret ili robu koja uzrokuje onečišćenje ⁽⁷⁾.
9. Rad postrojenja za koje je potrebno odobrenje prema Direktivi Vijeća 84/360/EEZ od 28. lipnja 1984. o suzbijanju onečišćenja zraka iz industrijskih pogona ⁽⁸⁾ u vezi s ispuštanjem u zrak svake tvari koja uzrokuje onečišćenje na koju se odnosi navedena Direktiva.
10. Svaka uporaba u zatvorenim sustavima, uključujući prijevoz, koja obuhvaća genetski modificirane mikroorganizme u skladu s definicijom iz Direktive Vijeća 90/219/EEZ od 23. travnja 1990. o ograničenoj uporabi genetski modificiranih mikroorganizama ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ SL 196.16.8.1967., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 807/2003.

⁽²⁾ SL L 200, 30.7.1999., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003.

⁽³⁾ SL L 230, 19.8.1991., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 806/2003 (SL L 122, 16.5.2003., str. 1.).

⁽⁴⁾ SL L 123, 24.4.1998., str. 1. Direktiva kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003.

⁽⁵⁾ SL L 319, 12.12.1994., str. 7. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom Komisije 2003/28/EZ (SL L 90, 8.4.2003., str. 45.).

⁽⁶⁾ SL L 235, 17.9.1996., str. 25. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom Komisije 2003/29/EZ (SL L 90, 8.4.2003., str. 47.).

⁽⁷⁾ SL L 247, 5.10.1993., str. 19. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2002/84/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 324, 29.11.2002., str. 53.).

⁽⁸⁾ SL L 188, 16.7.1984., str. 20. Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 91/692/EEZ (SL L 377, 31.12.1991., str. 48.).

⁽⁹⁾ SL L 117, 8.5.1990., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003.

▼ B

11. Svako namjerno puštanje u okoliš, prijevoz i stavljanje na tržište genetski modificiranih organizama u skladu s definicijom iz Direktive 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.
12. Prekogranična otprema otpada unutar Europske unije, u nju ili iz nje, za koju je potrebno odobrenje ili koja je zabranjena u smislu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 259/93 od 1. veljače 1993. o nadzoru i kontroli pošiljaka otpada koje se otpremaju unutar Europske zajednice, ulaze u nju, ili iz nje izlaze ⁽²⁾.

▼ M1

13. Gospodarenje otpadom od vađenja minerala u skladu s Direktivom 2006/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o gospodarenju otpadom od industrija vađenja minerala ⁽³⁾.

▼ M2

14. Eksploatiranje skladišnih geoprostora u skladu s Direktivom 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o geološkom skladištenju ugljikova dioksida ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ SL L 106, 17.4.2001., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1830/2003 (SL L 268, 18.10.2003., str. 24.).

⁽²⁾ SL L 30, 6.2.1993., str. 1. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 2557/2001 (SL L 349, 31.12.2001., str. 1.).

⁽³⁾ SL L 102, 11.4.2006., str. 15.

⁽⁴⁾ SL L 140, 5.6.2009., str. 114.

▼B

PRILOG IV.

MEĐUNARODNE KONVENCIJE IZ ČLANKA 4. STAVKA 2.

- (a) Međunarodna konvencija od 27. studenoga 1992. o građanskoj odgovornosti za štetu zbog onečišćenja uljem;
- (b) Međunarodna konvencija od 27. studenoga 1992. o osnivanju Međunarodnog fonda za naknadu štete zbog onečišćenja uljem;
- (c) Međunarodna konvencija od 23. ožujka 2001. o građanskoj odgovornosti za štetu zbog onečišćenja pogonskim uljem;
- (d) Međunarodna konvencija od 3. svibnja 1996. o odgovornosti i naknadi štete u vezi prijevoza opasnih i štetnih tvari morem;
- (e) Konvencija od 10. listopada 1989. o građanskoj odgovornosti za štetu prouzročenu tijekom prijevoza opasne robe cestom i željeznicom te plovilima za unutarnju plovidbu.

▼B

PRILOG V.

MEDUNARODNI INSTRUMENTI IZ ČLANKA 4. STAVKA 4.

- (a) Pariška konvencija od 29. srpnja 1960. o odgovornosti prema trećima u području nuklearne energije i Briselska dodatna konvencija od 31. siječnja 1963.;
- (b) Bečka konvencija od 21. svibnja 1963. o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu;
- (c) Konvencija od 12. rujna 1997. o dodatnoj naknadi za nuklearnu štetu;
- (d) Zajednički protokol od 21. rujna 1988. o primjeni Bečke konvencije i Pariške konvencije;
- (e) Briselska konvencija od 17. prosinca 1971. o građanskoj odgovornosti u području pomorskog prijevoza nuklearnog materijala.

▼ **M4**

PRILOG VI.

INFORMACIJE I PODACI IZ ČLANKA 18. STAVKA 1.

Informacije iz članka 18. stavka 1. odnose se na slučajeve štete u okolišu na temelju ove Direktive, a za svaki od slučajeva navode se sljedeće informacije i podaci:

1. Vrsta štete u okolišu, datum nastanka i/ili otkrivanja štete. Vrsta štete u okolišu razvrstava se kao šteta nanosena zaštićenim vrstama i prirodnim staništima, vodi i zemlji kako je navedeno u članku 2. točki 1.
2. Opis aktivnosti u skladu s Prilogom III.

Države članice uključuju sve ostale relevantne informacije o iskustvu stečenome u provedbi ove Direktive.